

t i j d
<< - >>
B E E L D
<< - >>
t i j d

31 kalenders
1978 – 2008

doortje de vries

eikeldoorpers

<< - >>

De Althæa Pers

1977 >>

Wat een belangrijk jaar is dat voor Doortje de Vries. Zij heeft haar eerste, eigen pers gekocht, een trapdegel uit 1880. En zij start met het drukken van haar eerste kalender, die zij achteraf de toepasselijke titel meegeeft *Drukvormen in bedrijf*. Het is een nieuwe fase in haar ontwikkeling als grafisch kunstenaar.

De start van dat kunstenaarschap ligt in Groningen waar zij op 28 april 1946 werd geboren. Daar blijft ze wonen tot 1967 en in die jaren volgt ze de lagere school en het voortgezet onderwijs. Ze studeert in Groningen ook af aan de Lerarenopleiding Teken en Textiele Werkvormen. Daarna neemt ze in Nijmegen les in tekenen en schilderen. Daar volgt ze ook les in lino'snijden bij een zekere broeder Paulus. In 1968 schrijft zij zich in bij AKI, de kunstacademie in Enschede. Tijdens die studie maakt zij haar eerste bibliofiele uitgaven op een trapdegel. Het werk dat zij daar maakt draagt dan al de elementen die zo karakteristiek zijn voor het latere bibliofiel drukwerk, waaronder de kalenders: gebruik maken van het grafisch vormenmateriaal en stempelen met houten letters.

In 1976 rolt haar eerste werk van de eigen pers waarop zij werk drukt zonder een eigen imprint. Het apparaat staat bij Guus Brand in zijn huis in het Bergkwartier te Deventer. In 1981 brengt zij de pers over naar Eikelhof in Diepenveen in het huis van Chris en Nanda Coolsma. Vanaf dat moment gebruikt zij voor haar drukwerk de naam eikeldoorpers (nog zonder beginkapitaal, die verschijnt pas vanaf 1985). En er is een pers bij gekomen: een Berlin I Korrexpers. De kalender voor 1983, gedrukt in de loop van 1982, is de eerste die dit nieuwe imprint draagt. In 1986 verhuist Doortje de beide persen naar haar nieuwe atelier in Apeldoorn. De kalender voor 1988 is de eerste die vanuit Apeldoorn het land in wordt gestuurd. De serie kalenders eindigt met die voor het jaar 2008.

<< 2008

tijd << - >> beeld

Op 2 november 2011 presenteert de Stichting Pro-Graph Orvelte in het Drents Museum in Assen het boek *20 jaar grafiek kalenders 1984-2003*, een uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in het museum. Een fraai boekwerk dat een inkijk biedt in het grafisch werk van diverse kunstenaars die gedurende 20 jaar betrokken zijn of zijn geweest bij die kunstenaarsstichting. Jan Jaap Heij, conservator beeldende kunst bij het museum, laat er in zijn voorwoord geen misverstand over bestaan: zo'n langlopende serie van kunstenaarsprenten is uniek, zeker ook in combinatie met kalenders.

Hij heeft het mis. In het jaar 2002 loopt er namelijk al een kalenderreeks met kunstenaarsprenten die zes jaar eerder, namelijk in 1978, is gestart: de serie jaarkalenders van de Eikeldoorders van de Apeldoornse grafisch kunstenaar en drukker Doortje de Vries. Of deze reeks, die uiteindelijk afsluit met de kalender voor het jaar 2008, dan wel uniek is met zijn 31-jarige looptijd, is nog maar de vraag. Er bestaat geen systematisch onderzoek naar dit fenomeen, nationaal noch internationaal. We moeten het doen met slechts enkele deelstudies over kalenders.

Een andere vraag is echter interessanter: bestaat de mogelijkheid dat we wereldwijd een serie jaarkalenders aantreffen met een looptijd van 31 jaar, waarvan het calendarium met de hand in grootcorps is gezet, de prenten, variërend van 6 tot 12 stuks per jaar, ambachtelijk zijn gemaakt en integraal onderdeel van de kalender vormen en dit alles door steeds dezelfde persoon is bedacht en in eigen atelier met de hand in meerdere kleuren is afgedrukt op groot formaat papier in oplagen variërend van 25 tot 60 exemplaren? Die mogelijkheid is helaas niet uit te sluiten; we weten het gewoon niet. Maar met een simpele kansberekening zouden we wel eens heel dicht in de buurt van een unieke prestatie kunnen komen. Reeksen kalenders zijn er door de eeuwen heen in een groot aantal vervaardigd. Kunstenaarsprenten bij kalenders – naar het schijnt een vooral Nederlands verschijnsel – zijn ook bekend. Maar alles van slechts één kunstenaar en geheel in eigen beheer ontworpen en met de hand uitgevoerd, dat is in deze uitzonderlijke combinatie vrijwel zeker niet eerder vertoond.

Maar niet alleen daarom verdienen de jaarkalenders van de Eikeldoorders afzonderlijk aandacht. In 1996 was er een tentoonstelling in Minotaurus Boekwinkel in Amsterdam. De catalogus die toen is gemaakt met de titel *25 jaar boek•druk•kunst. Bibliofiele uitgaven van Doortje de Vries / Eikeldoorders* beschreef ook de tot dan gepubliceerde kalenders. Op 17 april 2011 verscheen *de verrassing van de binnenkant, Eikeldoor's bibliofiel oeuvre 1969-2010*. Het boek bevat in chronologische volgorde per jaar een beschrijving van alle boekuitgaven die Doortje de Vries heeft gemaakt onder het private press label

'Eikeldoorpers'. De titel is enigszins bedrieglijk, want waarom zouden plano poëzieprenten, geïllustreerde kalenderbladen en gelegenheidsdrukwerk zoals uitnodigingen en dank- en felicitatiekaarten nu niet tot het bibliofiele werk mogen worden gerekend? De beperking tot alleen de boekuitgaven doet weinig tot geen recht aan het bibliofiel karakter van al het overige werk dat uit het atelier van Doortje de Vries is gekomen. De wens om ook dat andere werk bibliografisch zijn juiste plaats te geven, wordt met deze uitgave over de kalenders tenminste voor een deel goedge maakt.

Waar komt die behoefte bij mensen vandaan om kalenders op te stellen? Het vervaardigen ervan is namelijk een zeer oude bezigheid. De oudst bekende, of in elk geval bewaarde, kalender dateert uit het jaar 877 en is verschenen in China. Deze kalender is gebaseerd op de stand van de hemellichamen, geeft de seizoenen weer en verdeelt deze vervolgens in wat wij nu dagen, weken, maanden en jaren noemen. De kalender is vooral nuttig voor de boeren op het land: zo kunnen zij bepalen wanneer zij bepaalde gewassen kunnen zaaien en oogsten. Die functie zie je tot ver in de 19de eeuw terug bij vrijwel alle kalenders. Vooral door de opkomende industrialisatie verdwijnt deze daarna grotendeels.

Vóór de opkomst van de boekdrukkunst komen kalenders vooral voor in de handgeschreven en geïllustreerde getijdenboeken uit de Middeleeuwen. Ze verbeelden hemellichamen door de sterrenbeelden weer te geven met een verdere maand- en dagindeling. De dagen krijgen een religieuze invulling door hun toewijzing aan kerkelijke feestdagen en aan heiligen. Een identieke weergave zien we terug bij de eerste gedrukte kalenders in de 15de eeuw. Dat begint in Duitsland met losse kalenderbladen die drukkers vervolgens gedurende jaren blijven uitgeven. Het uitgeven van series kalenders is inderdaad dus een eeuwenoud fenomeen. De allereerste is de xylografische kalender van Johannes de Gamundia uit 1439. Daarop staan 12 tabellen, een voor iedere maand, met boven elk ervan een afbeelding van seizoenen, boeren en gewassen. In de uitgave *Hundert Kalender Inkunabelen* uit 1905 door Paul Heitz is een facsimile van deze kalender opgenomen. Maar door de andere bladen uit deze publicatie naast elkaar te leggen is mooi te zien hoe deze kalenderbladen zich in de 14de en 15de eeuw hebben ontwikkeld en dat er inderdaad sprake is van serievorming. Bekend zijn natuurlijk de Turkenkalender uit 1454 van Johannes Gutenberg en zijn latere Laxier kalender (1457) en astronomische kalender (1458).

In 1476 verschijnt in Leuven de almanak van Jan Veldener met daarin een gedrukt calendarium. Het is voor de Nederlanden de oudste, gedrukte kalender volgens Marco de Niet en Frederik Schreuder in *Tijd gebonden: almanakken en kalenders*, een catalogus bij een tentoonstelling uit 2000 in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Daarin schetsen zij hoe door de eeuwen heen de inhoud en de vormgeving van kalenders en almanakken zich heeft ontwikkeld. Van de eerste, geïllustreerde *scaepsherders calengier* (Brussel 1511) naar de opname van kalenders in almanakken en de pronkkalenders uit de 18de en 19de eeuw,

gericht op specifieke groepen. Het zijn de boekuitgevers die de initiatieven, de vormgeving en de productie geheel voor eigen rekening gaan overnemen van vroegere opdrachtgevers. In Nederland zien we dan aan het begin van de 20ste eeuw dat kunstenaars betrokken raken bij het ontwerp en de uitvoering van kalenders. Roland Holst en Molkenboer zijn daarin bekende namen. De kalender krijgt steeds meer het karakter van promotiemateriaal: de kunstenaar laat zien waartoe hij in staat is en de drukker laat zien wat er technisch inmiddels mogelijk is. Die trend is tot op de dag van vandaag gangbaar. In de jaren vijftig van de twintigste eeuw is er de jaarlijkse kalenderwedstrijd van het Gerrit Jan Thiemefonds. En sinds 1983 bestaat er een kalenderwedstrijd die jaarlijks een winnaar aanwijst van de meest innovatieve kalender. Uitgevers en drukkers doen er graag aan mee en halen er alles voor uit de kast.

In de marge van al dat hedendaags geweld is Doortje de Vries 31 jaar lang haar eigen gang gegaan. Het idee om een kalender te gaan maken zal mede zijn ingegeven door de aanwezigheid in haar atelier van lettermateriaal in vooral grootcorps vanaf 24 puntgrootte. De daarbij behorende cijferbeelden lenen zich bij uitstek voor tabellarische verwerking tot grootformaat kalenders. Het biedt ook de mogelijkheid het calendarium te voorzien van proeven met creatieve vormtaal. Tezamen laat het zien waartoe zij als ambachtelijk grafisch kunstenaar in staat is. Je zou het daarom in zijn aanzet gerust een proeve van bekwaamheid kunnen noemen.

De eerste vier kalenders uit de jaren 1978 tot en met 1980 vertonen steeds dit beeld: vormen gebaseerd op aanwezig typografisch materiaal zijn toegevoegd aan elk maandblad. De Vries speelt daarbij ook met verschillende posities bij de plaatsing van het calendarium. Het boeit en intrigeert haar, want naast de expressieve mogelijkheden die het materiaal biedt, ontdekt zij ook dat zelf gemaakte en bedachte vormen een wisselwerking met dat materiaal aan kunnen gaan. En vanaf het moment dat zij ook teksten, en dan vooral literaire, hieraan gaat toevoegen, biedt dat de mogelijkheid om eigen ideeën en opvattingen van vooral maatschappelijk aard in de uitvoering van de kalenders te integreren. Zo verkondigen de kalenders uit de laatste jaren van de 31-jarige serie met regelmaat statements over actuele zaken. Doortje de Vries zoekt daarvoor ook steun bij Marijke Stapert-Eggen, die haar helpt aan thema's en ideeën, en naspeuring doet naar toepasselijke (literaire) teksten.

Het meeste sprekende voorbeeld van een kalender die een duidelijk statement uitdraagt, is de *Turkenkalender* voor het jaar 2000. De kalender krijgt de ondertitel mee *Goed «-» Kwaad*. De verwijzing naar twee eerder verschenen Turkenkalenders is evident. De eerste is de kalender van Johannes Gutenberg uit 1454 die gericht was tegen de inval van de Turken in Europa en als thema de controverse tussen de Islam en het Christendom voerde. De tweede is de kalender die de Groningse drukker H.N. Werkman in 1941 maakte en die zich richtte tegen de Duitse bezetter, de nazi's en vooral ook de deportatie van zijn

Joodse vrienden en kennissen. Doortje de Vries plaatst haar kalender binnen die traditie en noemt de uitgave zelf de *Derde Turkenkalender*. Die formulering lijkt mij correct. Hoewel er door de eeuwen heen tientallen Turkenkalenders zijn verschenen – vooral in het Duitse taalgebied – zijn er tot nu toe inderdaad maar drie aanwijsbaar die qua thema en inhoudelijke stellingname zich richten op de behandeling van de tegenstelling goed versus kwaad. Bij de presentatie van de kalender op 24 september 1999 in het Van Reekum Museum in Apeldoorn sprak Herman Verbeek een rede uit waarin hij aangeeft wie anno 2000 die Turken zijn. Hij meent: ‘voor de moderne mens | de nieuwe Übermensch | voor de homo modernis | die zegt: | de eerste schepping was niet zo best, | niet zo professioneel, | niet zo wetenschappelijk doordacht, | een haastklus in zes dagen, | dat kan natuurlijk niet. | Wij gaan dat overdoen | en nu goed, | de tweede schepping’. Het kwaad mag niet de overhand krijgen, zo stelt hij verder in zijn betoog dat in 1999 onder titel *Goed versus Kwaad* als afzonderlijke uitgave verscheen bij de Eikeldoorders. En daar komt het ook in de twee eerdere Turkenkalenders uiteindelijk op neer. De twaalf gedichten bij het calendarium heeft Doortje de Vries samen met Marijke Stapert-Eggert op het thema uit de wereldliteratuur geselecteerd en voor de maand februari heeft de dichteres Anneke Brassinga op verzoek *Goed & Kwaad* geschreven.

Er vallen echter meer kenmerkende elementen in de kalenders te bespeuren. In zijn inleiding bij de catalogus uit 1996 voor de tentoonstelling in de Minotaurus Boekwinkel in Amsterdam geeft de toenmalige voorzitter van de Stichting Drukwerk in de Marge Jan Keyser een rake typering: ‘Kenmerkend voor het werk van Doortje is haar omgang met het ter beschikking staande typografische materiaal. Ze weet hier een eigen interpretatie aan te geven en tilt het hiermee uit boven het feitelijk beeld. Vooral in combinatie met literaire teksten werkt dit buitengewoon boeiend. Woord en beeld in harmonische samenhang vormgeven is een risicovolle bezigheid, die nogal eens fout wil aflopen. Maar uit de toverhanden van Doortje met haar sublieme kleurgevoel ontstaat telkens weer een geheel dat veel meer is dan de som van de afzonderlijke delen’.

De belangrijkste elementen staan hier genoemd: vormen, beelden, kleurgevoel en harmonie. Het eerste dat opvalt aan de druksels van Doortje de Vries zijn de veelkleurige beelden die als bijna willekeurig op het papier zijn geplaatst. Tekst en beeld lopen over elkaar heen, beelden zijn om een tekst heen gegroepeerd of tekst en beeld nemen een eigen plaats in. Voor de kalenders geldt in het bijzonder dat het calendarium per jaar steeds standaard is gemaakt: de opmaak en plaatsing is voor elke maand gelijk. Dat heeft ongetwijfeld een praktische reden. Het zetten en insluiten van de drukvorm voor het calendarium wordt hierdoor vereenvoudigd. En dat scheelt een hoop tijd. Maar de andere teksten en beelden kunnen per maand totaal verschillend zijn vormgegeven. En dat is afwijkend van wat gebruikelijk is in de praktijk van kalenderdrukwerk. Het is duidelijk dat de kunstenaar hier de boventoon voert en niet de grafisch vormgever. Het geeft de afzonderlijke kalenderbladen een grote speelsheid mee,

die nog eens extra ondersteuning krijgt door de vormen van de beelden en het dikwijls pastelachtig kleurgebruik.

Die beelden zijn soms te herkennen als bestaande, realistische figuren – een voorkeur voor beelden uit de natuur valt Doortje niet te ontzeggen – maar even zo vaak zijn het geabstraheerde vormen. De interpretatie van het thema of de aanwezige tekst, die tot uiting komt in de kleurbeelden, toont het vrije en vooral associatieve vermogen van de maakster om niet tot vertalen over te gaan maar dat thema of die tekst juist direct in kleur en vorm te zien. Je voelt dit in de samenhang en harmonie die uit het druksel als geheel in één keer bij de kijker naar binnen komen. Het is daarmee vooral een ervaring en niet zozeer een analytisch weten. En dat dan jarenlang en honderdvoudig gedaan.

Waar het oog als eerste druksels ziet met beelden en kleuren, rijst de vraag of er nog wel sprake is van een kalender in de oorspronkelijke betekenis van het woord. Anders gezegd: blijft het calendarium overeind in het artistiek geweld van vorm en kleur. Criteria voor het opstellen van een kwalitatief hoogwaardige kalender bestaan niet echt. De uitingvormen ervan zijn legio, waardoor het lastig is daarvoor een zekere regulering op te stellen. Een goede poging daartoe is rond 1962 gedaan door Fons van der Linden met een uitgave in de Intergrafiekreeks (nr. 18) onder de titel *Kalenders, een thema met vele variaties*. Daarin gaat hij uitgebreid in op de typografische mogelijkheden en voorwaarden voor leesbaarheid en het functioneel gebruik van een kalenderblad: dit is wat het moet doen, namelijk direct inzicht geven in dag, week, maand en jaar, kortom een datumaanduiding zijn. Hij voegt er vervolgens een interessant standpunt aan toe: 'Het zal duidelijk zijn, dat een afbeelding de gebruikerswaarde van een kalender als kalender op geen enkele wijze verhoogt. Van de andere kant behoeft de bruikbaarheid van een calendarium door de toevoeging van een illustratie niet te lijden. De compositie van een kalenderblad kan door de combinatie van twee zo verschillende elementen als calendarium en afbeelding aan kracht winnen. De bijzondere kwaliteiten van het typografische en het illustratieve deel zullen bij een juiste samenvoeging, verre van elkaar te verdringen, nog beter tot uiting komen'. Een geïllustreerde kalender is dus alleen een kalender als de kalenderfunctie overeind blijft en de illustratie daaraan dienstbaar is gemaakt.

Eerder kwam al de soms overweldigende beeld- en kleurtaal aan bod die Doortje de Vries naast de teksttoevoegingen voor haar kalenderdrukken heeft gebruikt. De vraag is dus of in dit geweld de primaire kalenderfunctie voldoende overeind is gebleven. Van der Linden geeft aan dat de uitvoering van contrast de sleutel is tot een kwalitatief goede, geïllustreerde kalender. Onder contrast verstaat hij de plaatsing van de verschillende onderdelen ten opzicht van elkaar. Voorwaarde is wel dat het calendarium als zelfstandig blok daarin een centrale functie vervult. De typografische opbouw van dat blok dient bovendien te voldoen aan een aantal minimale eisen voor de grootte van de datumcijfers en de positie van die cijfers

ten opzichte van elkaar. Op een enkele uitzondering na, zoals de eerste kalender voor het jaar 1978, voldoen de maandbladen van Doortje aan deze voorwaarden. De kalenderblokken – horizontaal of verticaal gegroepeerd – bevatten cijfers in een groot corps die steeds met voldoende afstand ten opzichte van elkaar zijn geplaatst. De andere elementen op de bladen laten het kalenderdeel niet uit beeld verdwijnen. Er blijft dus voldoende contrast. Voeg daarbij wat al eerder is aangegeven: de elementen op de bladen vertonen een grote harmonie. Dat 31 jaar lang jaarlijks een kalender tot stand is gekomen die elke keer weer deze kwaliteiten in zich verenigt, mag een prestatie van formaat heten. Een jaarlijks project waaraan steeds maanden is gewerkt om de ideeën en vervolgens de uitvoering ervan met zijn vele handmatige drukgangen te verwezenlijken. Waard genoeg in elk geval om een daaraan gewijde uitgave ervan te rechtvaardigen.

Jos Swiers
's-Gravenhage
oktober 2014

.

De Twaelf Maenden in 't Generael

January.

January doet bedroeven:
Door sijn kou laadt hy ons proeven:
Dat hy ons wil straffe vast
Dit is maer alleen de vrage:
wilt doch Somers sorge dragen:
Yder op sijn werk past

February.

February komt verklaren:
Hout en Turf niet te sparen,
Want het is een koude bloedt:
wildt doch Somers vroeg op passen:
Siedt soo komt hy ons verrassen:
Hy het al mee nemen doet.

Maart.

Maertius brengt sware buyen,
Om ons daer door te beduyen,
Dat de Winter heeft gedaen,
't Aertryk doet hy weer ontslyuten,
En het groen dat schijnt daer buyten,
Voor het Vee seer aengenaem.

April.

April die doet de Velden groeyen,
En brengt de Boomen weer tot bloeyen,
Tot vermaek al van den Mensch,
O groote Godt gy bent seer goedigh,
En geeft vruchten overvloedigh,
Rijkelijck na onse wensch.

May.

May daer mag ik wel van *roemen*,
Want sy brengt voort schoone Bloemen,
En ook mooye Kruyden saet,
Die heeft God al t'saem gegeve,
Op dat Vee en Menschen leven,
Weer tot aerde worden moet.

Iunius.

Junius geeft lange dagen,
Wilt voortaan wel sorgh dragen,
want 't is nu den rechten tijd,
Om de Schapen weer te scheeren,
En het goet na ons begeeren,
Af te snyden weest verblijd.

Julius.

Julius die brengt het meeste,
Veel Koorn: Hooy voor mensch en beesten,
Die daer al of leven moet,
Ja *Koningen*, Princen en Graven,
Moeten haer met Vruchten laven,
Die komen uyt 't Aertrijck soet.

Augustus.

Augustus hoef ick niet te laken,
Want hy laet de Menschen smaken,
Van sijn Vruchten rijp en schoon,
Appelen, Peeren en Karssen,
Daar komt hy ons mee vervarssen,
Boven al spant hy de kroon.

September.

September doet de dagen koelen,
Dat de Mensch het wel kan voelen,
door het korten van den tijdt,
gaet den Somer ons begeven,
Also kort den Mensch sijn leven,
die hier op der aerden zijt.

October.

October is de Maent van hoeden,
Want sy elk Mensch moet voeden:
door de smaeck en soetigheyd:
van sijn Druyven rijp en schoone,
Wil hy ons sijn gunst betonen,
Mensch maekt dat ghy dankbaer zijt:

November.

November is de Maent van slachten,
Tot onderhoud des Menschen kragten,
want de Winter duurt soo lang,
Sy doet soo meenig Mensch benouwen,
dunne kleeren die verkouwen,
't Valt een Kalis alsoo bangh.

December.

December doet mijn hart ontfoncken,
Van 't geen dat ons is geschonken,
Voor de Winter fel en kout,
Ook heeft God sijn Soon gegeven,
Op dat elck Mensch sijn leeven,
Niet verlooren gaenen sou.

Pieter de Vos

colofon

tijd << - >> **beeld** << - >> **tijd** is een gezamenlijke uitgave van de Eikeldoorpers uit Apeldoorn en De Althæa Pers uit Den Haag.

De bibliografie is samengesteld door Doortje de Vries en Jos Swiers.

De tekst is opgemaakt in het font Verdana.

Het gedicht *De Twaelf Maenden in 't Generael* is ontleend aan een verzameling van 116 liedkaternen uit waarschijnlijk de eerste decennia van de 18de eeuw (Leidse Universiteitsbibliotheek, signatuur 1497 H 16). De auteur is een zekere Jan Klein, een pseudoniem van Pieter de Vos (1606-1663).

De foto van Doortje de Vries is gemaakt door Ian Beck.

De kalenderbladen zijn digitaal gescand door onder andere Christa Balk en Multicopy, voor een enkel jaar gefotografeerd door Ian Beck en vervolgens op een uniform formaat gebracht.

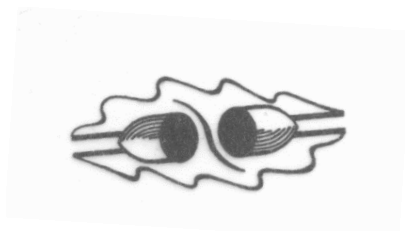
Tekst en facsimile's zijn afgedrukt op 260 grams Invercote Creato door Grafisch Servicebureau Ruparo te Amsterdam

Het geheel is vervat in een daartoe ontworpen doos, vervaardigd door Liesbeth Visser van Brown Cartonnages te Arnhem. Doortje de Vries vervaardigde voor het deksel een druksel in blauw op donkergrijs, voorstellend *Gezicht met eikenbladeren*.

De oplage bedraagt 50 genummerde exemplaren, ingedeeld in een serie A en B.

Dit is nummer

| 50

de
ALTHÆA | pers

juli 2014

kalenders 1978 – 2009

bibliografie

Verantwoording

De bibliografie beschrijft de 31 kalenders die vanaf 1978 tot en met 2008 zijn gemaakt door Doortje de Vries, vanaf 1982 onder het imprint Eikeldoorpers.

De beschrijvingen van de kalenders en de daarbij behorende toelichtingen zijn gebaseerd op autopsy uit het eigen bezit van Doortje de Vries. Er is gestreefd naar volledigheid, al waren in sommige gevallen de benodigde gegevens niet meer te achterhalen. Voor de periode tot en met 1996 is ook gebruik gemaakt van de gegevens uit de catalogus *25 jaar boek■druk■kunst. Bibliofiele uitgaven van Doortje de Vries / Eikeldoorpers* (Amsterdam 1996).

De titelbeschrijving is opgebouwd uit drie samenhangende onderdelen. Het eerste deel bevat de titel, de naam van de maker, het impressum en de opbouwgegevens van de kalender. Voor kalenders zonder titel is alsnog door Doortje de Vries een titel aangebracht die tussen vierkante haken staat vermeld. De typografische weergave van de titels is niet geüniformeerd, maar opgenomen zoals vermeld op de kalenders zelf.

Het tweede deel bestaat uit de overige uitvoeringskenmerken zoals oplage, letter, papier, druktechniek en de bindwijze.

Gegevens die zijn opgenomen in de eerste twee delen en die niet zijn ontleend aan de uitgave zelf staan steeds tussen vierkante haken.

Het derde deel bevat aanvullende gegevens, waaronder in detail de bronvermelding van gebruikte teksten. Verder is informatie opgenomen over achtergronden en de totstandkoming van de kalender. Voor het merendeel is deze informatie mondeling verstrekt door Doortje de Vries.

Legenda

- gr. gramsgewicht per m².
- pt. puntgrootte loodletter.
- z.pl. zonder plaats van uitgifte.

1978 | 1

[drukvormen in bedrijf]

1985

[drum]

1978 | 2

[drukvormen in bedrijf]

1986

[kompositie in zwart]

1979

[kompositie in rood en zwart]

1987

'dromen'

1980

[spel met rechthoeken]

1988

[dans- en muziekfiguren]

1981

[kindersport en -spel]

1989

muziekkomposities

1982

Neuzen-Gilde

1990

tafels

1983

[vormen]

1991

"Stilleven met vis"

1984

[Oude schippersspreuken]

1992

"ONOMATOPOEIA"

1993

“vogels”

2001

tulpen kalender

1994

[komposities]

2002

De Hollandse kanalen

1995

LANDSCHAPPEN

2003

De eikel en de komende boom

1996

in tekenen van ida gerhardt

2004

Smeekbede van de bomen

1997

Cézanne

2005

Jij

1998

**» Op zoek naar wijsheid «
6 komposities**

2006

**Mijn Noord-Groningse
landschap**

1999

Vrouwen à la Gauguin

2007

**Guido Gezelle,
door ongebaande sneeuw**

2000

**Turkenkalender
Goed «-» Kwaad | POËZIE**

2008

**Andries G. Visser,
Rosa Rosarum**

1978 | 1 – [drukvormen in bedrijf]

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1977].

24 p. 360 x 230 mm.

[1-23]: tekst, [24]: imprint.

OPLAGE 32 genummerde exemplaren. 1-32.

PERS trapdegel.

PAPIER houtvrij offset wit 100 gr.

LETTER French Round Face 24 pt.

DRUKSEL houten letters, achterkant houten letters, koperen lijnen en witstukken.

KLEUR blauw, geel en groen.

BINDING 12 plano's, met wit plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Op elk blad is het druksel tegelijkertijd zowel origineel als gespiegeld afgedrukt. Het calendarium is vervolgens over het druksel heen aangebracht.
- ▶ Voor het afdrucken is gebruik gemaakt van de trapdegel van het *Drukkeniertje* op de Markt te Deventer. Doortje de Vries heeft deze pers kunnen kopen. Omdat de vloer in haar atelier niet geschikt bleek voor plaatsing van de pers, is deze voor gebruik tijdelijk ondergebracht bij Guus Brand in het Bergkwartier te Deventer.
- ▶ Deze eerste kalender vormt een van de eerste proeven in het werken met een eigen pers in eigen beheer.
- ▶ De houten biljetletters en ook witstukken zijn afkomstig van een drukkerij. Omdat er geen zetmateriaal voor het calendarium aanwezig was, is dit speciaal gegoten in puntgrootte 24 door een drukkerij in Epe die over een Linotype giet- en zetmachine beschikte.

1978 | 2 – [drukvormen in bedrijf]

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1977].

24 p. 230 x 343 mm.

[1-23]: tekst, [24]: imprint.

OPLAGE 32 genummerde exemplaren. 1-32.

PERS trapdegel.

PAPIER houtvrij offset wit 100 gr.

LETTER French Round Face 24 pt en Gill 36 pt smal.

DRUKSEL houten letters, achterkant houten letters, koperen lijnen en witstukken.

KLEUR blauw, geel en groen.

BINDING 12 plano's, met wit plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ In afwijking van versie 1978 | 1 zijn de titels van de maanden en het calendarium anders op het blad geplaatst. Voor het

overige is de toelichting bij 1978 | 1 ook hier van toepassing.

1979 – [kompositie in rood en zwart]

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1978].

24 p. 320 x 240 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 26 genummerde exemplaren. 1-26.

PERS trapdegel.

PAPIER pakpapier bruin 80 gr.

LETTER French Round Face 24 pt, Volta 24 en 36 pt.

DRUKSEL houten letters, achterkant houten letters en koperen lijnen.

KLEUR rood en zwart.

BINDING 12 plano's, met zwart plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het calendarium is als eerste gedrukt. Vervolgens zijn de druksels daar deels overheen aangebracht.
- ▶ Voor de maanden januari en oktober is het druksel in een schuine stand afgedrukt. Daartoe is het papier schuin in de pers opgelegd.

1980 – [spel met rechthoeken]

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1979].

24 p. 360 x 165 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 25 genummerde exemplaren. 1-25.

PERS trapdegel.

PAPIER graficolor mosgroen 120 gr.

LETTER French Round Face 24 pt en Volta 24 pt.

DRUKSEL linosneden in rechthoeken.

KLEUR grijs en zwart.

BINDING 12 plano's, met 2 perforaties aan de bovenzijde, met zwart ophangkoord van katoen.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De linosneden zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

1981 – [kindersport en -spel]

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1980].

24 p. 305 x 165 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 60 genummerde exemplaren, 1-60.

PERS zeefdruk.

PAPIER chamois lichtgeel 330 gr.

LETTER Gill 24 pt en plakletters.

DRUKSEL tekeningen in zeefdruk.

KLEUR groen, rood en blauw.

BINDING 12 plano's, met 2 perforaties aan bovenzijde, met blauw ophangkoord van katoen.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Beeldend kunstenaar Louis Tangel heeft het calendarium samengesteld met behulp van plakletters en -cijfers. Elk blad is daarna, na het aanbrengen van de tekeningen, eveneens door Louis Tangel gefotografeerd en is de foto belicht op de zeef. De tekeningen zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ Gedrukt op de zeefdrukpers bij uitvoerend kunstenaar Willemien Holterman te Deventer.
- ▶ De kinderspelen zijn verbeeld als trekpopfiguren met de volgende spelen: steltlopen, rekstok, knikkeren, paardrijden, vissen, hoogspringen, touwtje springen, acrobatiek, lint gymnastiek, trap klimmen, wielrennen en voetballen.

1982 – Neuzen-Gilde

Doortje Fakkert-de Vries, z.pl., [1981].

24 p. 320 x 165 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

TEKST museum De Waag in Deventer.

OPLAGE 60 genummerde exemplaren. 1-60.

PERS zeefdruk.

PAPIER wit 140 gr.

LETTER Gill 24 pt en plakletters.

DRUKSEL tekeningen in zeefdruk.

KLEUR roodbruin.

BINDING 12 plano's, met beige spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De tekeningen zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ Gedrukt op de zeefdrukpers in eigen atelier. De tekst is ontleend aan de centsprent *Hier ziet gy pronken triomphant, de schoonste Neusen van het Land* (Brepols, Turnhout, nr. 14) uit het museum De Waag te Deventer.
- ▶ Van de tekeningen zijn ook afzonderlijke kaarten gedrukt.

1983 – [vormen]

Doortje Fakkert, de eikeldoorpers, Eikelhof, [1982].

24 p. 290 x 170 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 60 genummerde exemplaren. 1-60.

PERS trapdegel.

PAPIER chamois lichtgeel 300 gr.

LETTER French Round Face 24 pt, Nobel 48 pt en Garamond smal 24 en 36 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR blauw, geel en rood.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde, met schilderijenhaakje.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De druksels, bestaande uit abstracte vormen, zijn als eerste afgedrukt. Daaroverheen is vervolgens het calendarium aangebracht.

1984 – [Oude schippersspreuken]

Doortje Fakkert, eikeldoorpers, Eikelhof, [1983].

24 p. 295 x 210 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 50 genummerde exemplaren. 1-50.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER French Round Face 24 pt, Volta 16 en 24 pt.

DRUKSEL vinylsjabloon.

KLEUR blauw, geel, rood en mengkleuren.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde met geel linnen rug.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het calendarium is op de bovenste helft en het druksel is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ De tekst bestaat uit spreuken over schepen, ontleend aan een spreukenboek.

1985 – [drum]

Doortje Fakkert, eikeldoorpers, Eikelhof, [1984].

24 p. 295 x 210 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 40 genummerde exemplaren. 1-40.

PERS trapdegel.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt en Gill 24 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR geel en zwart.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde en voorzien van zwart linnen rug, met schilderijenhaakje.

- ▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ De druksels zijn ontworpen naar aanleiding van een theateruitvoering van Japanse Ondekoza Taiko-drum, buyô-dans en kyôgen-mimes.

1986 – [kompositie in zwart]

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Eikelhof, [1985].

24 p. 295 x 206 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 40 genummerde en gesigneerde exemplaren. 1-40.

PERS trapdegel.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt en Gill 24 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen en koperen lijnen.

KLEUR zwart.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde en voorzien van wit linnen rug, met schilderijenhaakje.

► 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

1987 – 'dromen'

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Eikelhof, [1986].

24 p. 322 x 246 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 20 genummerde en gesigneerde exemplaren. 1-20.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt en Gill 24 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen, stempelen met loden letters en interlinies.

KLEUR mengkleuren uit blauw, geel en rood.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde en voorzien van wit linnen rug, met schilderijenhaakje.

► 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

► De dromen staan verbeeld in vrouwenfiguren.

1988 – [dans- en muziekfiguren]

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, [1987].

24 p. 300 x 216 mm.

[1-23]: tekst, [24]: [colofon].

OPLAGE 25 genummerde en gesigneerde exemplaren. 1-25.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt en Gill 24 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen, handgestempelde letters en lijnen.

KLEUR mengkleuren uit blauw, geel en rood.

BINDING 12 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde en voorzien van rood linnen rug, met schilderijenhaakje.

► 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

► In het colofon staat abusievelijk vermeld 'kalender 1987'.

1989 – muziekkomposities

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, [1988].

12p. 400 x 300 mm.

[1-11]: tekst, [12]: [colofon].

OPLAGE 30 genummerde en gesigneerde exemplaren. 1-30.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt, Garamond 20 pt en Kaart Antiek halfvet 6 en 12 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen, houten letters en lijnen.

KLEUR donkergroen en diverse pasteltinten.

BINDING 6 plano's, gelumbeckt aan bovenzijde met rugversteving van karton (150 x 300 mm) en voorzien van wit linnen rug, met schilderijenhaakje.

► 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

► titel drukfels:

1. Fugato – Rienk: voor cello
2. Tarantella –liefs– 6/8 in F voor Marjolein
3. Interludium voor gitaar & orkest
4. Sonatine voor harp: grazioso / Piroška
5. Serenade (E): een 4 stemmige Villanella
6. Symfonie –D– Kompositie nr. 4 voor 3 violen

De titels en de toewijzing aan personen en de benaming voor de instrumenten is fictief.

► In het colofon is abusievelijk gedrukt 'nummer'.

1990 – tafels

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, [1989].

12 p. 510 x 300 mm.

[1-11]: tekst, [12]: [colofon].

OPLAGE 27 genummerde en gesigneerde exemplaren. 1-25 en [HC] 1-2.

PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Van Gelder wit 160 gr. en goud 120 gr.
LETTER Bembo 30 pt en Garamond 20 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR zilvergrijs en mengkleuren van geel, rood en blauw.
BINDING 6 plano's, met wit plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ Composities met tafelvormen.
- ▶ De twee HC-exemplaren zijn op donkergeel papier gedrukt.

1991 – "Stilleven met vis"

Doortje de Vries, Eikeldoorders, Apeldoorn, Schuttersweg 69, Apeldoorn, [1990].
12 p. 500 x 300 mm.
[1-11]: tekst, [12]: [colofon].
OPLAGE 33 genummerde en gesignde exemplaren. 1-33.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Van Gelder ivoorkarton 250 gr.
LETTER Bembo 30 pt, Volta 12 en vet 16 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR mengkleuren van geel, rood en blauw.
BINDING 6 plano's, met beige plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ De exemplaren 29 tot en met 33 zijn gedrukt op beige papier.

1992 – "ONOMATOPOEIA"

Doortje de Vries, Eikeldoorders, Apeldoorn, 1991.
13, I p. 325 x 275 mm.
[1]: imprint, tekst en colofon, [2-13]: tekst.
OPLAGE 50 genummerde en gesignde exemplaren. 1-50.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Van Gelder ivoorkarton 200 gr.
LETTER Bembo 30 pt, Bodoni 8 pt, Kaart Antiek 12 pt, Open Kapitalen, Quick en Volta.
DRUKSEL vinylsjablonen en loden letters.
KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.
BINDING leporello, gevouwen, met dubbele perforatie aan bovenzijde en voorzien

van een elastiekje, eerste en laatste pagina geplakt op achterblad van grijs karton.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met staande weekaanduiding en aan weerszijden geplaatste dagaanduiding in twee weekrijen.
- ▶ Pagina 1 is voorzien van de dagaanduiding, het calendarium staat op de bovenste helft van het blad en de druksels op de onderste helft.
- ▶ In de druksels zijn achtereenvolgens de volgende titels opgenomen:
onomatopoeia; metanalyse; phonetic fou'netik; imitation;
transmogrification; art.

1993 – "vogels"

Doortje de Vries, Eikeldoorders, Apeldoorn, 1992.
11, III p. 490 x 270 mm
[1-9]: tekst, [11]: tekst en [colofon].
OPLAGE 35 genummerde en gesignde exemplaren. 1-35.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER tekenpapier 200 gr. en Van Gelder wit 250 gr.
LETTER Bembo 30 pt en Garamond 10 pt cursief en 24 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen en lino'sneden.
KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.
BINDING 6 plano's en 1 achterblad met beige plastic spiraalband aan bovenzijde.

- ▶ 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.
- ▶ De druksels bestaan uit fantasievogels.

1994 – [komposities]

Doortje de Vries, Eikeldoorders, z.pl. [1993].
15, I p. 320 x 225 mm.
[1]: titel, [2-11]: tekst, [13]: colofon, [14-15]: tekst.
OPLAGE 25 genummerde en gesignde exemplaren. 1-25.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr.
LETTER Bembo 30 pt en Garamond 12 en 24 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR blauw, geel, rood en mengkleuren.
BINDING 8 plano's, gebrocheerd aan bovenzijde, met cahiersteek: aan onderzijde een perforatie zodat bij het ophangen het druksel en het calendarium zichtbaar zijn.

- ▶ 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De druksels staan op de even pagina's en het calendarium staat op de oneven pagina's.

1995 – LANDSCHAPPEN

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Schuttersweg 69, Apeldoorn, [1994].
15, I p. 243 x 350 mm.
[1]: titel, [2-13]: tekst, [15]: [colofon].
TEKST Doortje de Vries.
OPLAGE 38 genummerde en gesigioneerde exemplaren. 1-38.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr.
LETTER Bembo 12, 18, 24 en 30 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.
BINDING 8 plano's gebrocheerd aan bovenzijde, met cahiersteek: aan onderzijde een perforatie zodat bij het ophangen het druksel en het calendarium zichtbaar zijn.

- ▶ 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De druksels staan op de even pagina's en het calendarium staat op de oneven pagina's. Het calendarium is in 2 kleuren, rood en groen, gedrukt.
- ▶ Van de druksels zijn extra nummers, 39 en 40, als losse prenten uitgegeven.
- ▶ Onder de druksels zijn de volgende teksten van Doortje de Vries opgenomen.
 1. de winterse vroege uren | rillen | over de akker
 2. in de ochtend | vergeet ik | mijn verziendheid
 3. sprengenwater | sprankelend | langs de seizoenen
 4. de klei kleeft | en weer trekt zij | de moeheid weg
 5. riet | jij bent altijd | een volle zo(e)n
 6. je adem | zingt | in deze vrieskou

1996 – in tekenen van ida gerhardt

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, 1996.
14 p. 450 x 285 mm.
[1]: titel, [3-13]: tekst, [14]: colofon.
TEKST Ida Gerhardt.
OPLAGE 40 genummerde en gesigioneerde exemplaren.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr. en handgeschept Indiaas lompenpapier met hennep 150 gr.
LETTER Bembo 12, 18, 24 en 30 pt, Open Kapitalen, Volta en biljetletters.

DRUKSEL vinylsjablonen en linosnede.
KLEUR mengkleuren in blauw, geel, rood en zwart.
BINDING 7 plano's met 2 perforaties aan bovenzijde en een elastieken koordje.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel en de teksten zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst. Het calendarium is in 2 kleuren, rood en zwart, gedrukt.
- ▶ Het Indiaas papier is afkomstig uit Ponditcherry (India). De bladen zijn om en om gedrukt op Biotop en Indiaas lompenpapier, te beginnen bij het titelblad met lompenpapier.
- ▶ Het portret van Ida Gerhardt op de titelpagina is uitgevoerd in linosnede.
- ▶ De citaten in de druksels zijn genomen uit gedichten in: *Verzamelde gedichten, deel I en II*, Amsterdam, 1992. De volgende gedichten zijn gebruikt en staan onder de druksels vermeld:
 - In tekenen, Zondagmorgen, Eileen,
 - De veerpont, Café Het Puttertje en Afscheid.

1997 – Cézanne

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Schuttersweg 69, Apeldoorn, 1996.
14 p. 457 x 295 mm.
[1]: titel, [3-13]: tekst, [14]: [colofon].
OPLAGE 40 genummerde en gesigioneerde exemplaren. 1-40.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr. en handgeschept Indiaas lompenpapier met theeblad, hennep en wollen draad.
LETTER Bembo 18 en 30 pt en 16 pt cursief, Volta 36 pt en Open Kapitalen 24 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen en linosnede.
KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.
BINDING 7 plano's, met 2 perforaties en een geel katoenen koordje.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Het druksel en de teksten zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst. Het calendarium is in 2 kleuren, bruin en blauw, gedrukt.
- ▶ Het Indiaas papier is afkomstig uit Ponditcherry (India). De bladen zijn om en om gedrukt op Indiaas lompenpapier en Biotop, te beginnen met Biotop bij het titelblad.
- ▶ Op de titelpagina en onder de druksels zijn, als hommage aan Cézanne, citaten

opgenomen van achtereenvolgens: de Engelse kunscriticus Clive Bell, Michael Haag, Meyer Schapiro, Roger Fry, Henri Matisse en Fülep.

Het citaat op de titelpagina luidt:

"It is true that there is hardly one modern artist of importance to whom Cézanne is not father and that no other influence is comparable with his".

▶ Het portret van Cézanne op de titelpagina is uitgevoerd in lino's.

1998 – » Op zoek naar wijsheid « 6 komposities

Doortje de Vries, Eikeldoorpers,
Schuttersweg 69, Apeldoorn, 1997.
12 p. 490 x 285 mm.

[1-11]: tekst, [12]: [colofon].

OPLAGE 36 genummerde en gesigeneerde exemplaren. 1-36.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 200 gr. handgeschept lomp papier met theeblad.

LETTER Bembo 30 pt en Open Kapitalen 36 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.

BINDING 6 plano's, met 2 perforaties aan bovenzijde en een blauw katoenen koordje.

▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

▶ Het druksel is op de bovenste helft en het calendarium op de onderste helft van het blad geplaatst.

▶ Het handgeschepte papier is afkomstig uit Pondicherry (India).

▶ Van de druksels zijn extra exemplaren, nummers 37 tot en met 42, in omloop gebracht.

1999 – Vrouwen à la Gauguin

Doortje de Vries, Eikeldoorpers,
Schuttersweg 69, Apeldoorn, [19]98.
14p. 490 x 350 mm.

[1-11]: tekst, [14]: [colofon].

OPLAGE 33 genummerde en gesigeneerde exemplaren. 1-33.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER geel gehamerd Van Gelder en gekleurd handgeschept.

LETTER Bembo 30 pt en Legende 20 en 60 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.

BINDING 7 plano's, 2 perforaties aan bovenzijde en een oranje katoenen koordje.

▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

▶ De druksels zijn afwisselend naast of boven het calendarium afgedrukt. De bladen zijn om en om gedrukt op Van Gelder en gekleurd handgeschept, te beginnen bij het eerste blad op Van Gelder.

▶ Het handgeschepte papier is afkomstig uit een sociale werkplaats in Madras (India).

▶ Van de druksels zijn extra exemplaren, nummers 34 tot en met 40, in omloop gebracht.

2000 – Turkenkalender Goed <-> Kwaad | POËZIE

Doortje de Vries, Eikeldoorpers,
Schuttersweg 69, Apeldoorn, oktober 1999.
27, I p. 480 x 340 mm.

[1]: titel, [3-25]: tekst, [27]: colofon.

TEKST diverse dichters.

OPLAGE 55 genummerde en gesigeneerde exemplaren. 1-55.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 220 gr.

LETTER Bembo, Garamond, Gill en Lutetia.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.

BINDING 14 plano's in een houten kist met perspex deksel en houten staander.

▶ 1-maandskalender met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding in twee weekrijen.

▶ Het calendarium is onder het druksel en de tekst aan de onderzijde van het blad afgedrukt.

▶ De houten kist is vervaardigd door Bas de Vries, vioolbouwer te Wirdum [Gr].

▶ De Turkenkalender 2000 is, in navolging van Johan Gutenberg (1454) en Hendrik N. Werkman (1941), gemaakt met als ondertitel '– Goed versus Kwaad –, los van religie, afstamming of nationaliteit, de mens is zelf verantwoordelijk voor zijn doen en laten.'

▶ Bij elke maand van het calendarium is een gedicht opgenomen. De volgende gedichten uit de twintigste-eeuwse binnen- en buitenlandse literatuur zijn door Marijke Stapert-Eggen en Doortje de Vries uitgezocht:

• Albert Verwey 'De heilige en de moordenaar', in: *De figuren van de sarkofaag*, C.A. Mees, Santpoort, 1930.

• Anneke Brassinga 'Goed & Kwaad', 1999. Speciaal geschreven voor de Turkenkalender.

• Yo[Jiío]rgos Seféris 'Astyánax', in: *Gedichten*, De Bezige Bij, Amsterdam, 1965. Vertaling: M. Blijstra-van der Meulen.

- F. ten Harmsen van der Beek 'Twee raadselrijmen die samen een antwoord vormen dat bij nader inzien is zoek geraakt', in: *Geachte muizenpoot en achttien andere Gedichten*, De Bezige Bij, Amsterdam, 1966⁵.
- Hjalmar Gullberg 'Zingend hoofd', in: Dick Voerman en W.A. Braasem: *De muze kent geen Babel*, Em. Querido, Amsterdam, 1959. Vertaling: Martha A. Muusses.
- F. Schmidt-Degener 'De schoonheid van goed en kwaad', in: *De poort van Ishtar*, J.M. Meulenhoff, Amsterdam, 1945.
- M. Vasalis 'Scheepjes varen', in: *Vergezichten en gezichten*, G.A. van Oorschot, Amsterdam, 1966².
- Christine D'haen 'No I van 'Twaalf grafgedichten voor Kira van Kasteel'', in: *Onyx*, Atheneum-Polak van Gennep, Amsterdam, 1983.
- Maurice Gilliams 'Ballade', in: *Verzamelde gedichten*, J.M. Meulenhoff, 193[9]3.
- Anna Enquist 'Hoe lieflijk', in: *Klaarlichte dag*, De Arbeiderspers, Amsterdam, 1996. (Anna Enquist is het pseudoniem van Christa Widlund-Broer)
- Angelos Sikelianos 'Apokrief verhaal', in: Dick Voerman en W.A. Braasem: *De muze kent geen Babel*, Em. Querido, Amsterdam, 1995.
- Andreas Burnier 'Verraad', in: *Na de laatste keer*, J.M. Meulenhoff, Amsterdam, 1981.

2001 – tulpen kalender

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Schuttersweg 69, Apeldoorn, 2000. 13, I p. 490 x 350 mm.

[1]: titel, [2]: colofon, [3-13]: tekst.

OPLAGE 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1-40.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 220 gr.

LETTER Bembo 12, 24 cursief en 30 pt, Garamont 12 pt, Gill 16 verlengd en 48 pt mager, Lutetia 16 pt, Iris 36 en 60 pt en Open Kapitalen.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.

BINDING 7 plano's.

- 2-maandskalender nevenstaand en in elkaar overlopend met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding in drie weekrijen.

- Het druksel en de tekst zijn op de bovenste helft en het calendarium op de onderste helft van het blad geplaatst.

- Op het titelblad en bij het calendarium is een gedicht of een citaat opgenomen, uitgezocht door Marijke Stapert- Eggen en Doortje de Vries. Het betreft de volgende teksten:

- Jan Prins 'Tulpen, gij die...!', uit: 'Tulpen', in: *Verzen, bloemlezing samengesteld door Dr. Aleida Nijland*, dl. 2, Amsterdam, [1946]⁶. (Jan Prins is het pseudoniem van Christiaan Louis Schepp).
- Vera Meggen 'Tulpen', 2000. Speciaal geschreven voor de tulpenkalender. (Vera Meggen is het pseudoniem van Marijke Stapert-Eggen).
- Elisabeth Langgässer 'Tulpen an der Frühlingsschwende', in: *Deutsche Gedichte der Gegenwart*, Georg Abt, Gütersloh, 1954.
- Joost van den Vondel 'De jonkvrouw Bloeimaand schijnt...' uit: 'Bloeimaand', in: Joost van den Vondel: *Volledige dichtwerken in oorspronkelijk proza*. Verzorgd door Albert Verwey. Opnieuw uitgegeven door Mieke B. Smits-Veldt en Marijke Spies. Becht, Amsterdam, 1986.
- Albert Verwey 'Een vaas met wit glazuur', uit: 'Van het levensfeest nummer 13', uit: *Oorspronkelijk Dichtwerk*, dl 1, Amsterdam-Santpoort, 1938.
- Humbert Wolfe 'Clean as a lady...', in: *Tulip, The living age*, 18 november 1922, p. 428.
- Leo Vroman 'God, kon ik maar als een tulp uitbloeien', uit: 'April', in: *Almanak*, Amsterdam 1965.

2002 – De Hollandse kanalen

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, 2001.

13, I p. 490 x 350 mm.

[1]: titel en [colofon], [3-13]: tekst.

TEKST Kóstas Ouránis.

OPLAGE 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1-40.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 200 gr. en handgeschept lomp.

LETTER Bembo 30 pt, Gill 12 pt en Grieks 12 pt cursief.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren in blauw, geel en rood.

BINDING 7 plano's.

► 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het druksel en de teksten zijn op de bovenste helft en het calendarium is op de onderste helft van het blad geplaatst.

► Op het titelblad is een tekst opgenomen in iuxta Grieks en Nederlands van de Griekse auteur Kóstas Ouránis (1850–1953). De vertaling van de hand van M. Blijstra-van der Meulen is ontleend aan *De Spiegel van de Griekse poëzie van Oudheid tot Heden*, Amsterdam, 1988. Delen van de Nederlandse versie van het gedicht zijn opgenomen in de druksels.

► Het handgeschept lompenpapier is afkomstig uit Ponditcherry, India.

► De bladen zijn om en om gedrukt op Biotop en Indiaas lompenpapier, te beginnen bij het titelblad met Biotop.

► De Griekse letter is afkomstig uit de drukkerij van de Avalon Pers van Jan Keizer te Woubrugge.

2003 – De eikel en de komende boom

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Schuttersweg 69, Apeldoorn, [20]02. 13, I p. 490 x 350 mm.

[1]: titel, [2]: colofon, [3-13]: tekst.

TEKST Vilis Cedrins.

OPLAGE 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1-40.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 200 gr.

LETTER Bembo 30 pt, Garamont 18 en 24 pt cursief en Gill 60 en 70 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.

BINDING 7 plano's.

► 2-maandskalender nevenstaand met staande weekaanduiding en voorgeplaatste dagaanduiding in twee maandrijen.

► De druksels en het calendarium staan naast elkaar afgedrukt.

► Het gedicht op het titelblad van Vilis Cedrins (1914 – 1946) is ontleend aan een bibliofiele uitgave, s.l. s.n. s.a (ca. 2003) en door E. Eckhardt-Skalberg vertaald naar het Duits en vervolgens vanuit het Duits door Vera Meggen naar het Nederlands. Vilis Cedrins: geboren in district Wolmar, Letland op 19 december 1914, op de vlucht naar Zweden in mei 1945 gevangen genomen en gestorven aan scheurbuik in een kamp in Siberië op 5 januari 1946. Delen uit het gedicht staan afgedrukt onder de druksels.

► Van de druksels zijn extra exemplaren, de nummers 40 tot en met 44, in omloop gebracht.

► Het blad juli-augustus is in 2 kleurversies afgedrukt.

2004 – Smeekbede van de bomen

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, z.pl., [20]03. 13, I p. 490 x 350 mm.

[1]: titel en [colofon], [3-13]: tekst.

TEKST Bui Ba.

OPLAGE 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1-40.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 200 gr., Van Gelder groen 120 gr. en handgeschept lompen met plantenresten.

LETTER Bembo 30 pt, Garamont 12 pt en Gill 16 pt.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.

BINDING 7 plano's.

► 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► Het calendarium staat afgedrukt boven de druksels.

► Het gedicht op de titel pagina 'Smeekbede van de bomen' is een vertaling van 'Petition of the trees', van de Vietnamees Bui Ba, viceminister van landbouw en milieu, vertaald door Phung Ho Noel (1998) en Marijke Stapert-Eggen (Summer 2003). Delen uit het gedicht staan afgedrukt onder de druksels.

► De papiervolgorde van de bladen is Biotop, Van Gelder en handgeschept lompen.

2005 – Jij

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, z.pl. 2004. 14 p. 490 x 350 mm.

[1]: titel, [3-13]: tekst, [14]: colofon.

TEKST Eugen Gomringer en Doortje de Vries.

OPLAGE 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1-40.

PERS korrex-pers Berlin I.

PAPIER Biotop 200 gr.

LETTER Bembo romein en cursief 18 pt, Volta 16 en 36 pt, Kaart Antiek 24 pt, Gill 36, 60 en 72 pt, Nobel 60 pt en houten biljetletters.

DRUKSEL vinylsjablonen.

KLEUR mengkleuren van rood, blauw en geel

BINDING 7 plano's.

► 2-maandskalender onderstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.

► De teksten zijn deels afgedrukt binnen de druksels en de druksels zelf staan afwisselend naast of boven het calendarium.

► Op het titelblad is een typografische compositie opgenomen.

► De teksten vormen een hommage aan Eugen Gomringer (1925 -). De teksten van Gomringer zijn door Marijke Stapert-Eggen

hertaald. De overige teksten zijn geschreven door Doortje de Vries.

- Eugen Gomringer 'straten', in: *worte sind schatten, die konstellationen 1951-1968*, Hamburg, 1969.
- Eugen Gomringer 'klein en geel', in: *worte sind schatten, die konstellationen 1951-1968*, Hamburg, 1969.
- Eugen Gomringer 'boom kind hond huis', in: *worte sind schatten, die konstellationen 1951-1968*, Hamburg, 1969.
- Doortje de Vries 'de vader zal komen', 2004. Speciaal geschreven voor de Jij-kalender.
- Doortje de Vries 'het zwarte gat', 2004. Speciaal geschreven voor de Jij-kalender.
- Eugen Gomringer 'mijn geest', in: *Das stundenbuch*, Starnberg, 1980.

2006 – Mijn Noord-Groningse landschap

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, z.pl., [20]05. 13, I p. 498 x 360 mm
[1]: titel en [colofon], [3-13]: tekst.

TEKST C.O. Jellema.
OPLAGE 40 genummerde en gesigndeerde exemplaren. 1-40.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 180 gr. en Zerkall Bütten 120 gr bruin.
LETTER Bembo 30 pt en Gill 18, 48 en 60 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.
BINDING 7 plano's.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De druksels staan op het bovengedeelte van het blad met daaronder de teksten en gevolgd door het calendarium.
- ▶ De tekst op de titel pagina 'Mijn Noord-Groningse landschap' van C.O. Jellema (1936-2003) is eerder gepubliceerd in *de Volkskrant* van 15 februari 1992 als tiende aflevering in een serie landschapsbeschrijvingen.
- ▶ De plano's 3 en 5 zijn afgedrukt op Zerkall Bütten.

2007 – Guido Gezelle, door ongebaande sneeuw

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, Apeldoorn, 2006.
13, I p. 498 x 360.
[1]: titel en colofon, [3-13]: tekst.
TEKST Guido Gezelle.

OPLAGE 40 genummerde en gesigndeerde exemplaren. 1-40.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr. en 3 bladen, roze Canson, beige Zerkall Bütten en grijs Indiaas lompen.
LETTER Bembo 24, 30 en 48 pt en Iris 48 pt.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.
BINDING 7 plano's.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ De druksels zijn afwisselend geplaatst naast of boven de teksten. Het calendarium is onder aan het blad opgenomen.
- ▶ De gebruikte teksten zijn citaten uit gedichten van Guido Gezelle (1830-1899) en ontleend aan de bundel *Kleengedichten* (1860) en aangereikt door Vera Meggen.
- ▶ De bladen 3, 5 en 6 zijn afgedrukt op respectievelijk Zerkall Bütten, Lompen en Canson.

2008 – Andries G. Visser Rosa Rosarum

Doortje de Vries, Eikeldoorpers, z.pl., [20]07. 13, I p. 490 x 350 mm.
[1]: titel en colofon, [3-13]: tekst.

OPLAGE 40 genummerde en gesigndeerde exemplaren. 1-40.
PERS korrex-pers Berlin I.
PAPIER Biotop 200 gr.
LETTER Bembo 30 pt en Lutetia 16 en 12 pt cursief.
DRUKSEL vinylsjablonen.
KLEUR mengkleuren van blauw, geel en rood.
BINDING 7 plano's.

- ▶ 2-maandskalender nevenstaand met liggende weekaanduiding en bovengeplaatste dagaanduiding.
- ▶ Delen van het gedicht zijn afgedrukt onder de druksels, gevold door het calendarium. Het calendarium is gedrukt in rood en groen.
- ▶ Het gedicht op het titelblad van Andries G. Visser (1878-1929, Zuid Afrika) is vertaald door Gaston d'Haese [België]. Het gedicht is aangereikt door Marijke Stapert-Eggen.
- ▶ 'Rosa Rosarum' op de frontpagina is in het Zuid-Afrikaans en Nederlands/Vlaams gedrukt.